

NR. 4/92
(APRIL 1992)

SØVÆRNS- ORIENTERING

21. ÅRGANG

Udgivet af:
SØVÆRNETS OPERATIVE
KOMMANDO

INDHOLD:

Særnummer om ubådssejlad

- 1.....UBÅDEN SPRINGEREN I ØVELSE
TEAM WORK 1992
-
- 2.....UBÅDENE I MEDIERNES SØGELYS
SOM ALDRIG FØR
-
- 3...MEDDELELSER FRA REDAKTØREN
-

UBÅDEN SPRINGEREN I ØVELSE TEAM WORK 92

ISSN 0907 - 5038

Med lyset i øjnene misser mester mod solen - medens vejret stadig er godt.

Siden det blev bestemt, at undervandsbåden SPRINGEREN skulle deltage i den store NATO-øvelse TEAM WORK 92, havde besæt-

store operative og taktiske opgave, det altid er at deltage i en større "hav-øvelse" som TEAM WORK 92 var det.

Vedligeholdelse

Foto: Jens Diederichsen

SPRINGEREN stod ud fra Holmen torsdag den 5. marts og forlagde med 8 knob nordover for næste dag om formiddagen at anløbe Flådestation Frederikshavn. Den eneste manglende kampinformationsgast skulle om bord her. Han havde samme dag afsluttet sin "trin 2 - uddannelse" og var derfor nu beredt til at drage til søs med SPRINGEREN. I forbindelse med anløbet fik maskinmesteren bevilget et par timer, så han ved hjælp af nogle teknikere kunne få rettet en del drilagtige fejl på hovedgyroen.

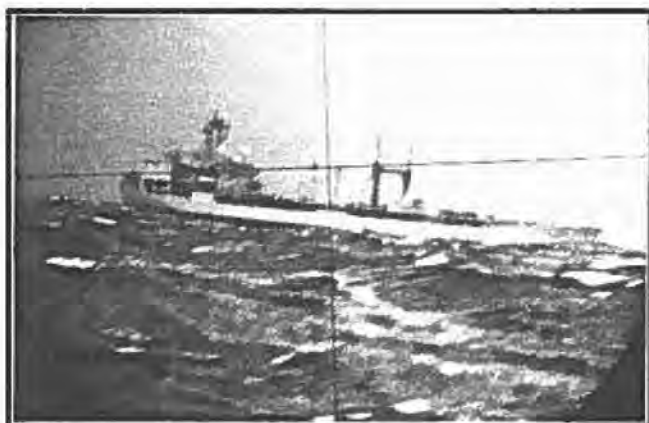
I vejr med ringe sigtbarhed, med sigt ned til 500 m, rundede ubåden senere samme dag Skagen og slog ind på en vestlig kurs.

Det begyndte så småt at blæse op. Vagtchefen og udkiggen, der i fællesskab bestred vagten i tårnet, måtte tage imod mange kubikmeter iskoldt havvand, mens den hårde sydvestenvind bed i ansigterne. Det var et befrielsens øjeblik, da næstkommanderende lørdag morgen beordrede: "Båden dykker om få minutter - møde efter klart skib". Umiddelbart herefter blev SPRINGEREN's lille kommandorum forvandlet til en myldrende myretue. Vagtchefen havde travlt med at fire alt det løse bro-udstyr ned til kommandorummet. Det fo-

regik som altid ved hjælp af "elevatoren", som det primitive snoretræk, ningen på 24 mand set frem til denne øvelse med stor iver og "kampgejst". Det var nemlig en besætning, der i store træk havde holdt sammen, det vil sige været forskånet for gennemgribende personeludskiftninger, siden SPRINGEREN blev overtaget fra Den kongelige norske Marine i foråret 1991.

Efter en del prøvesejladser og deltagelse i procedureøvelsen JOINT MARITIME COURSE 91 ved Skotland var SPRINGEREN klar til sin første virkeligt

Det eng.
olietankskib
ORANGELEAF
(37000 t.) i
periskopet

hvormed man til- og afrigger broen, kaldes. Lidt efter lidt blev flag, kommandotegn, søkort, projektør, signalpistol, kaffekander og andet nødvendigt broudstyr firet ned til vagtassistenten i kommandorummet. Udkiggen var i færd med at vride sit tøj, medens maskinmesteren beordrede afprøvning af de nu bemandede dybderor. Torpedorum, maskinrum og manøvre-gang meldte klar. Hydrofongast og plotter begyndte standardrapportering af undervands-kontakter, og da alle var klar, kunne næstkommanderende melde "Klar til dykning" til chefen.

Chefen overtog som sædvanlig vagten ved periskopet og beordrede luftafgangene åbnet, så luften i hovedtankene kunne sive ud. Det er jo den, der holder ubåden flydende i overfladen. Efterhånden som hovedtankene blev fyldt med vand, dykkede båden.

Efter det sædvanlige "check-program", hvor de vitale tekniske komponenter blev afprøvet, gik SPRINGEREN i ly for sø, vind og vejr ved at "gå i dybet" - ned på 60 m og fortsatte vestover. Den befriende tavshed og fred, der breder sig i båden, når påvirkningen fra havets hidsige bølger og dieselmotorenes konstante brummen er ophørt, er enhver ubåds-sejlers bedste oplevelse. De næste tre dage

Målkonfirmation

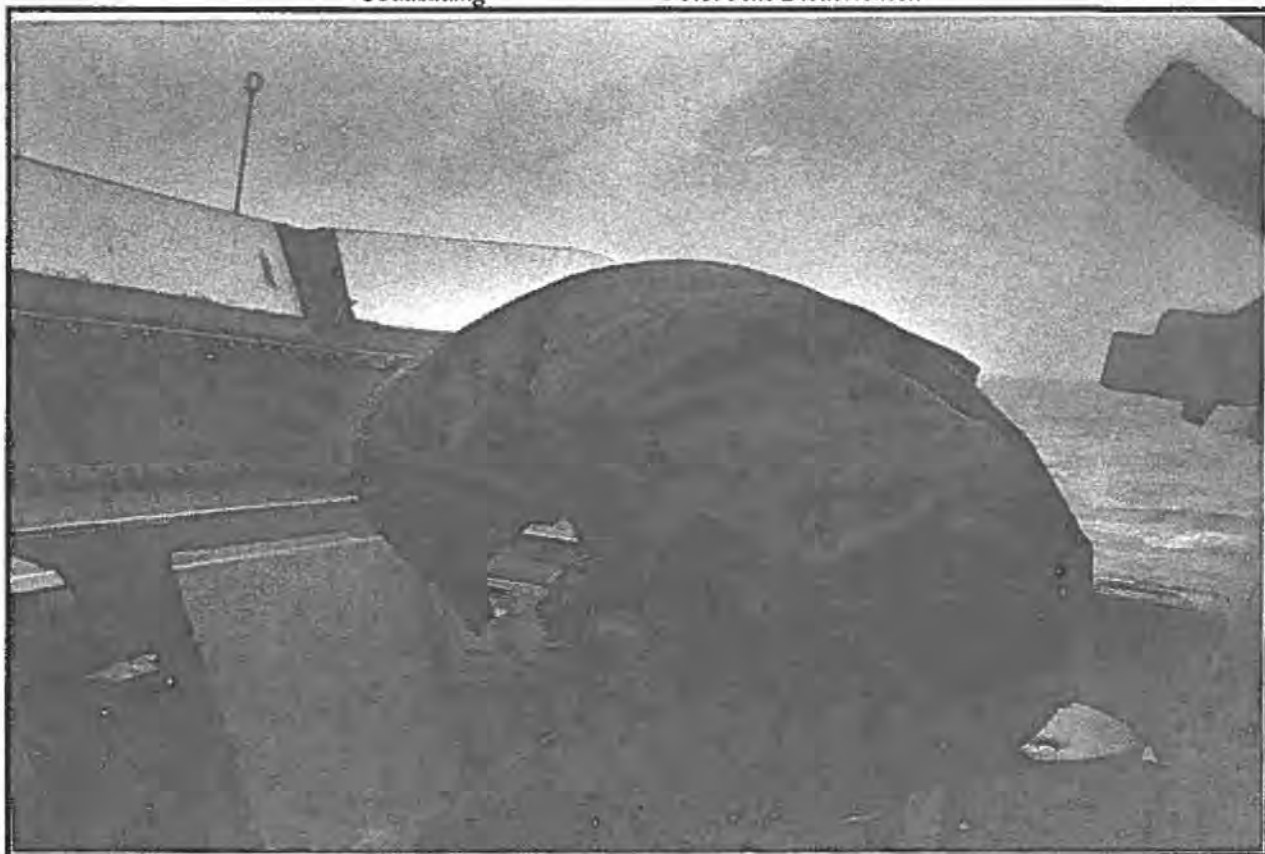
Foto: NARXH

forlagde ubåden rundt om Norges sydvestkyst forbi Stavanger og Bergen, for tirsdag den 10. marts at dykke ud og sejle ind til Ålesund for at bunkre olie.

Det var ikke så meget besætningen nåede at se i Ålesund, for næste dag stod man atter til søs for at kunne nå at være klar i startpositionen den 13. om morgenen. I følge øvelsesoplægget var der endnu ikke "udbrudt krig". Derfor var det SPRINGE-

Bro- navigation
i den norske
skærgård Foto:
NARXH

RENs opgave indledningsvist at observere og rapportere til hovedkvarteret i land. Efterhånden var det blæst voldsomt op med 6-8 m bølgehøjder, så der var ikke mange skibe at rapportere. En del af overfladestyrkerne havde søgt læ i skærgården - ubåden følte sig til tider noget alene. Søen var værre, end det man kender fra Østersøen. Selv på 40 meters dybde måtte den vagtfrie del af besætningen montere slingrebeslag på køjerne for ikke at trille ud i de

kraftige rulninger. Faktisk var båden først rimeligt i ro på dybder under 90 meter.

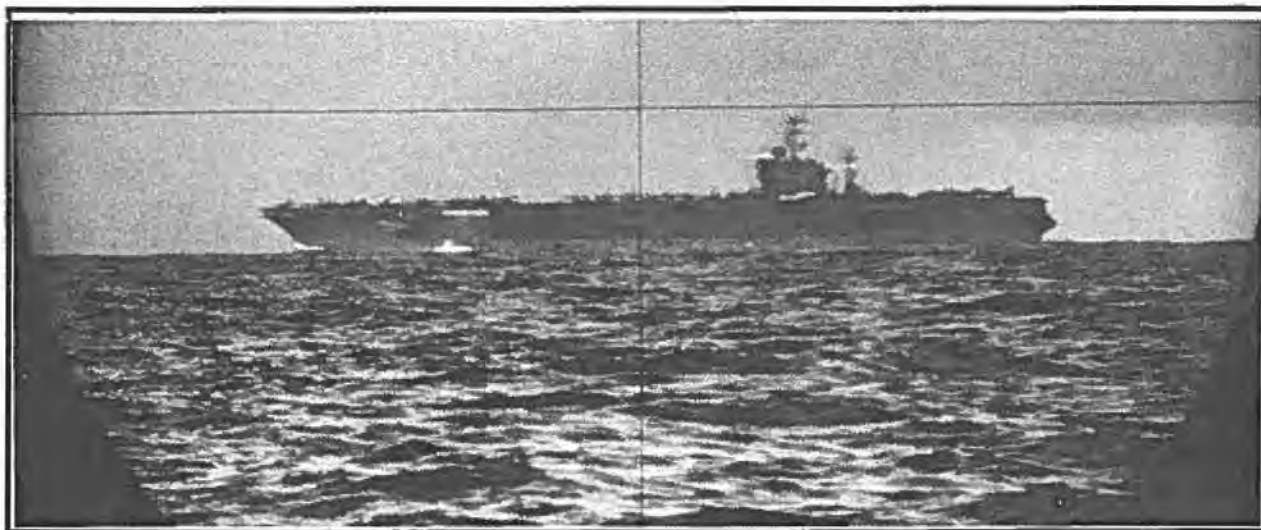
Efterhånden, som øvelsen skred frem, fik SPRINGEREN udpeget sine øvelsesmål blandt de overfladeskibe, der tilhørte "modparten". Det resulterede i nogle "seje kampe" med bl.a. hollandske fregatter - "kattens leg med musen". Hvem, der var kat og hvem, der var mus, var besætningen på SPRINGEREN i hvert fald ikke i tvivl om. De ellers meget dygtige, hol-

USS NASSAU (39000 t.) m. 1800 mand og 38 heloer

landske ubådsjægere havde måske en ganske anden opfattelse!

SPRINGEREN at snige sig så tæt ind på det kæmpemæssige amerikanske hangarskib USS

93600 tons, 86 fly og 4700 i besætningen!

Det lykkedes også for SPRINGEREN at snige sig ind midt i den store konvoj med utallige gode mål. Efter besætningens opfattelse var denne konvoj efter to timers torpedoangreb i hvert fald ikke i stand til at lave meget landgang. Senere under øvelsen lykkedes det også

DWIGHT D. EISENHOWER, at man kunne markere torpedoskud mod den uden tilsyneladende at have været "opdaget". Som dokumentationen blev der taget en række billeder igennem periskopet af dette fascinerende og kæmpemæssige mål. - Et fantastisk syn!

POLARDÅB

Efterhånden nærmede øvelsen sig sin afslutning, og lørdag morgen den 21. marts

fik SPRINGEREN af øvelsesledelsen lov til at sejle i havn en dag før tiden. Da denne

Kong Neptun flankeret af et par af de mere frygtede af sin effektive stab

Foto: NARV

meddelelse blev prajet over ordre-anlægget, hørtes vilde jubelskrig overalt. Med kun 6 timers sejlads til Bodø, var der virkelig udsigt til en oplevelse.

SPRINGEREN ankom til Bodø den 21., og de eneste 6 "havkarle" om bord begyndte at gøre klar til polardåb af de 19 "kagler". Undervejs nordover var nemlig polarcirklen passeret, og da man havde så mange kagler om bord, meddelte Kong Neptuns udsendte

Flere vigtige medlemmer af Kong Neptuns følge

Billeder fra dåbshandlingen, som i ubåde kræver fast kaj under fødderne.

Foto: NARX/H

discipel, at Kong Neptun ikke kunne tolerere, at SPRINGEREN sejlede 100 m under polar-cirklen. Derfor havde vagtchefen givet ordre til, at dybderorgængerens skulle "gå højt" ved passagen, hvorved hele SPRINGEREN's tårn kom til syne over vandet. Polardåben blev gennemført på kajen til stor undren for de mange lokale nordmænd, der spadserede forbi.

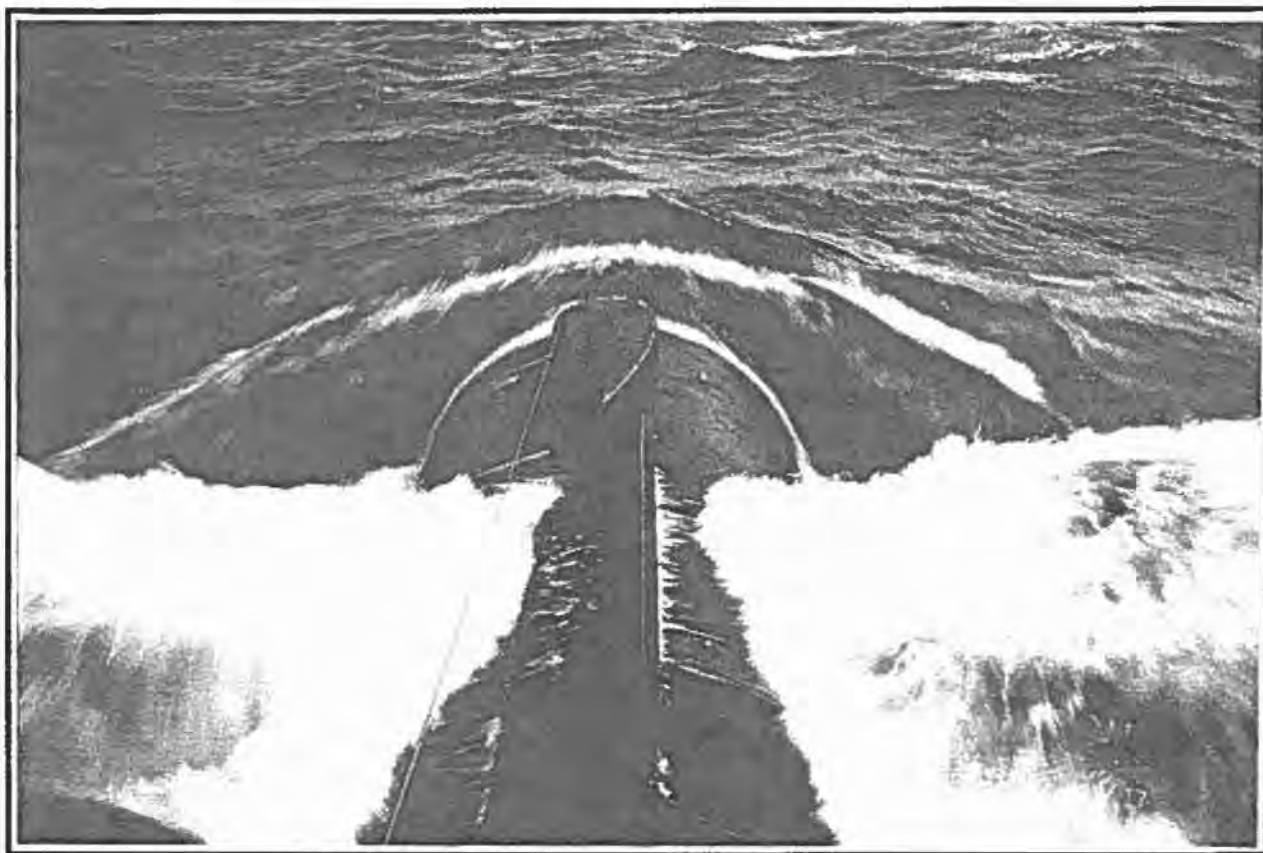
Denne dåbshandling mildnede åbenbart Kong Neptuns sind, for de første to dage i Bodø var det højt solskin, og samtidig var det vindstille. De sidste to dage sneede det kraftigt - så besætningen nåede da at opleve vinter i 1992.

Under opholdet i Bodø blev der bl.a. løbet på ski til den helt store guldmedalje. Forbindel-

sesofficeren havde arrangeret en fjeldvandring i knæhøj sne med besøg i en dyb grotte, hvor man kun kunne orientere sig ved hjælp af lyset fra de lygter, der var monteret på sikkerheds-hjelmene.

Efter fire dejlige dage i Bodø stod SPRINGEREN atter sydover og forlagde neddykket indtil Skagen. Resten af turen foregik "på taget", og onsdag den 1. april var SPRINGEREN atter hjemme igen. Alle følte, at de havde haft nogle spændende oplevelser, samt at de nu tilhørte en ubåd, der under store internationale øvelser fuldt ud kan begå sig i fremmede farvande i alt slags vejr.

(SPRINGEREN)

Fuld fart i overfladen

Foto: Jens Diederichsen

HJEMSØGT AF JOURNALISTER

UBÅDENE I MEDIERNES SØGELYS

Undervandsbåden NARHVALEN er i året 1992 blevet hjemsøgt af journalister fra en lang række medier. Generelt har der været større interesse end normalt for det spændende og eventyrlige, som ikke helt uden grund er tillenet ubådstjenesten som helhed. Processen er i de

fleste tilfælde startet ved en henvendelse fra de interesserede til Undervandsbådseskadren. Eskadren har så henvist til Søværnets operative Kommando, der så har behandlet sagen. I de tilfælde, hvor forespørgeren er vurderet seriøs nok, har Søværnets operative Kommando re-

turneret spørgeren til Undervandsbådskadren, der så har stået for den praktiske gennemførelse af besøg, optagelser og interveiv m.v. under hensyntagen til de gældende sikkerhedsregler.

Som eksempler på, hvad der kommer ud af disse sejlads kan nævnes, at sejladsen med TV-2 blev til et fire minutters indslag i programmet "Set & Sket". Indslaget handlede om en person, Merete, som fik sin ønskedrøm opfyldt. Meretes forslag blev udtrykket blandt ca. 6.000 henvendelser - om at komme ud at sejle med en undervandsbåd. Det var det højeste antal henvendelser på TV-2s række af indslag om at opfylde en bestemt ønskedrøm.

Ugebladet "Søndag", repræsenteret ved en journalist og en fotograf, deltog i en overfladeforlægning fra Holmen til Hadsund, med en indlagt, timelang dykning syd for Anholt. Formålet var at lave en artikel til ugebladet med sigte på at beskrive oplevelsen. Artiklen blev bragt primo oktober.

I samme sejlads deltog Danmarks Radio, repræsenteret ved journalist Jørgen Quistgaard. Jørgen Quistgaard laver den udsendelsesrække,

"At sejle er at leve"

Foto: Jens Diederichsen

der hedder "På militært område". Endelig deltog chefredaktør Lasse Ellegaard, Information, og fotograf Jens Diederichsen i en overfladeforlægning fra Hadsund til Holmen, også med en indlagt, timelang dykning syd for Anholt. De to herrer arbejder på et bogprojekt om søværnet, og det egentlige formål med turen var at skaffe de nødvendige billeder til afsnittet om undervandsbåde.

Det specielle ved denne bog, der er startet op efter aftale mellem Chefen for Søværnets operative Kommando, fotograf Jens Diederichsen

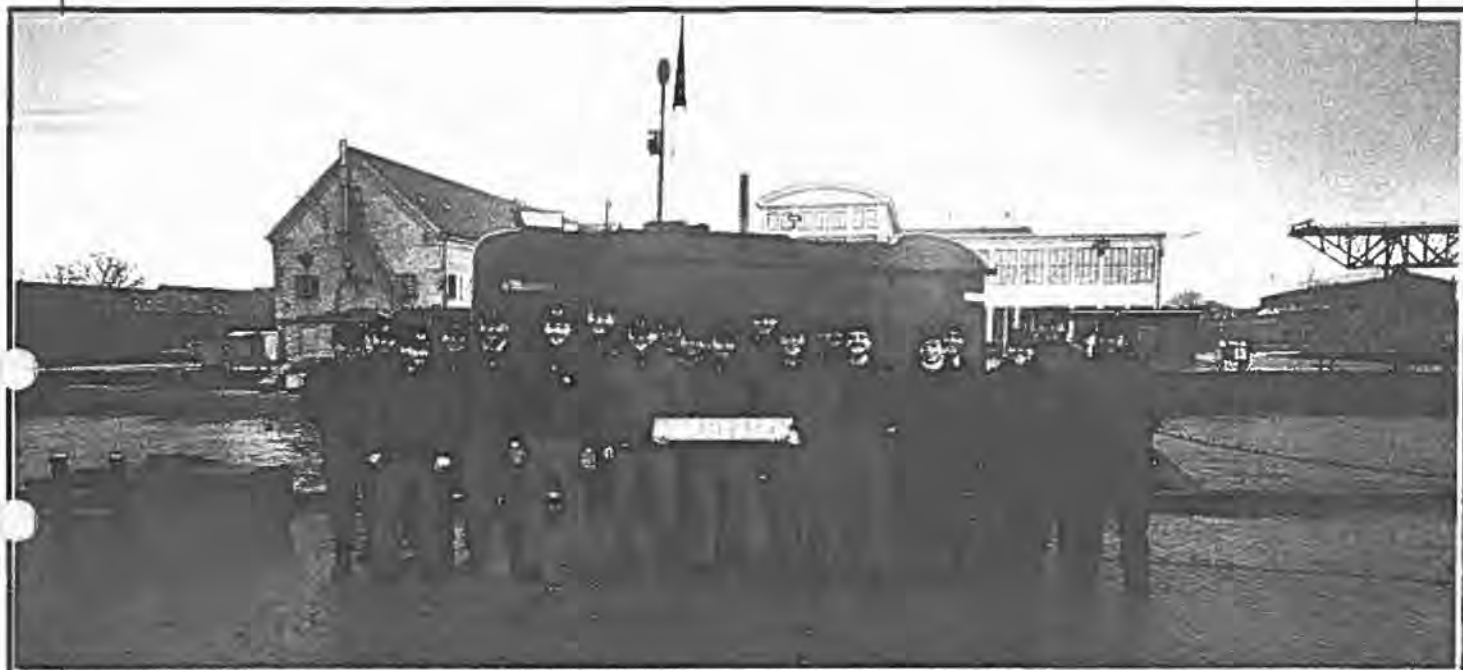
Hjem til Holmen

Foto: Jens Diederichsen

og Lasse Ellegaard (dengang journalist ved Weekendavisen), er, at hovedvægten lægges på billedsiden. Fotografen har derfor igennem fle-

tion". Artiklen blev bragt i udgaven 29.-30. august 1992. Den bar i høj grad præg af at være skrevet af en mand, der nærer stor kærlighed til

NARHVALENs besætning på hjemmebasen Foto: J.D.

re år deltaget i enkelte sejlads med Flådens skibe og har et meget stort fotografisk materiale om dagliglivet - ude i "den spidse ende". - (RED.) Der er det særlige ved Lasse Ellegaard, at han har gjort tjeneste som værnepligtig i undervandsbåden SPÆKHUGGEREN. Da han havde fået genopfrisket minderne fra dengang, besluttede han sig for også at udnytte turen som baggrund for en artikel om ubådssejlads i det dagblad, han er chefredaktør for - "Informa-

sit gamle speciale og ikke uden stolthed kunne konstatere, at tjenesten i danske ubåde med fuld ret stadig kan henregnes til "DEN SPIDSE ENDE". Efter alle disse "prøvelser" ser NARHVALEN frem til en periode med færre store besøg om bord. - Selv om det er spændende for alle at være i mediernes søgelys, er det nu alligevel rart at være sig selv ind i mellem.

(NARHVALEN)

MEDDELELSER FRA REDAKTØREN

Som det vel næppe vil være læserne ubekendt, er også dette blad overgået til EDB-alderens tekstbehandling, det vil sige redigering og lay-out på henholdsvis DSI SYSTEM 1.81 og VENTURA PUBLISHER 3.0. Formålet med dette skift er mangefold, men skyldes naturligvis i første række, at redaktøren rent fysisk befinder sig en dagsrejse fra Søværnets NATO- og Kommandokas-searkiv, hvor Søværnsorientering "produceres". Den forestående udflytning og delvise opsplitning af det dygtige team på Reproduktionssektionen ville kunne bringe afbræk i den somme tider lidt komplicerede proces, det er at skære bladet rigtigt til. Man har derfor, også for at tage højde for dette, indført den nye teknik, der for øvrigt benyttes ved udgivelse af blade og publikationer fra Forsvarskommandoen, hæren og flyvevåbnet af tilsvarende kategori. Endelig er der taget hensyn til muligheden for at indsende bidrag til Søværnsorientering på (virusfri!) disk, hvorved arbejdet med at skrive den rå tekst igen kan spares.

Det er redaktørens håb, at omkalfatringen kan anspore de enkelte tjenestesteder til flere og mere lidsaktuelle bidrag - især fordi produktionstiden med optimal udnyttelse af de ovennævnte nye teknikker reduceres væsentligt. Det er også redaktørens håb, at man har øjnene åbne for de mange muligheder for at fotografere "til gavn for Søværnsorientering", der gerne modtager ikke fremkaldte film, bare der er en forklaring/tekst med. Til sidst beklages det, at nærværende nummer af Søværnsorientering har været så længe undervejs. I 1993 er det planen at udgive flere numre, bruge en mindre gennemsnitlig papirkvalitet, at trykke på begge sider og endelig at etablere en mere direkte forbindelse mellem forfattere og redaktør. I den forbindelse inviteres alle læsere til at komme med kommentarer vedrørende bladets fremtid - gerne direkte til redaktøren

Sven Voxtorp.

Udgiver: Søværnets operative Kommando, Postbox 483, 8100 Århus C. Tlf.: 86123099. Redaktion og Lay-out: Orlogskaptajn Sven Voxtorp. Ansvar overfor presseloven: Kommandør Poul Schriver. Tryk: Søværnet. ISSN 0907-5038